

Найменування суду першої інстанції, до якого подається заява: **Київський окружний адміністративний суд**
бульвар Лесі Українки, 26а, Київ, 01133
e-mail: inbox@adm.ko.court.gov.ua
телефони: (044) 207-80-91, +380936556910

Позивач/Заявник: **Нотаріальна палата України**
код ЄДРПОУ 38684025
01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 6, 4-й поверх, офіс 5а
тел.: (044) 230-72-75, e-mail: office@npu.ua
має зареєстрований Електронний кабінет у підсистемі Електронний суд ЄСІТС

Відповідач 1 : **Кабінет Міністрів України**
код ЄДРПОУ 00031101
вул. Михайла Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008
тел.: (044) 256-79-71
має зареєстрований Електронний кабінет у підсистемі Електронний суд ЄСІТС

Відповідач 2: **Міністерство юстиції України**
код ЄДРПОУ 00015622
вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93,
e-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
має зареєстрований Електронний кабінет у підсистемі Електронний суд ЄСІТС

Судовий збір: Спір немайнового характеру
Судовий збір за подання заяви 908,40 грн

Заява про забезпечення позову

Нотаріальна палата України звернулася до Київського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом про визнання протиправним та нечинним нормативно-правового акту в частині, а саме – окремих положень Постанови

Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 «Про внесення змін до Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату» (далі – Постанова Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958), а також про визнання протиправним та скасування Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 «Про внесення змін до персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України» (далі – Наказ Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7).

Так, пунктом 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 було внесено зміни до Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 923, які стосуються, зокрема, кількісного складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату та порядку його формування.

Абзацом 3 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 Міністерству юстиції було доручено протягом двох місяців з дня набрання чинності цією постановою затвердити новий склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату з урахуванням змін, внесених цією постановою.

На виконання абзацу 3 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 Міністерство юстиції України видало Наказ від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 «Про внесення змін до персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України», яким затверджено новий персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України.

1. Оскаржуючи окремі положення Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958, Нотаріальна палата України виходить з того, що при її прийнятті були допущені істотні порушення вимог чинного законодавства, зокрема у частині зменшення кількісного складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, встановленні меншої кількості осіб, що делегуються до її складу Нотаріальною палатою України, у порівнянні з кількістю осіб, що делегуються Міністерством юстиції України, встановленні додаткової умови, за якої нотаріуса може буде делеговано до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, визначення правових наслідків ненадходження пропозиції Нотаріальної палати України щодо делегування нотаріусів до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, а також у частині дотримання процедури прийняття нормативно-правового акту.

2. Наказом Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, що **виданий на виконання** протиправного, на думку позивача, абзацу 3 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958, **були внесені зміни до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату**.

3. Чинний на момент прийняття оскаржуваного Наказу персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату було затверджено Наказом Міністра юстиції України від 07 березня 2024 року № 707/7, у редакції Наказу Міністерства юстиції України від 08 квітня 2024 року № 1008/7.

Відповідно до ч. 2 ст. 10 Закону України «Про нотаріат» строк повноважень персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату становить три роки, починаючи з дня його затвердження.

Отже, строк повноважень зазначеного персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату відповідно до положень ч. 2 ст. 10 Закону України «Про нотаріат» складає **три роки і триває з дня його затвердження до 07 березня 2027 року**.

Водночас, Наказом Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, що виданий на виконання абзацу 3 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів

України від 08 серпня 2025 року № 958, **фактично було ДОСТРОКОВО припинено повноваження** попереднього персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату **всупереч положенням ст. 10 Закону України «Про нотаріат»**.

Натомість, оскаржуваним Наказом **затверджено новий** персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, **серед якого відсутні нотаріуси, делеговані Нотаріальною палатою України**.

Так, зважаючи на строк повноважень чинного персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, Нотаріальна палата України листом від 06 жовтня 2025 року № 46/3 повідомила Міністерство юстиції України про ухвалене Радою Нотаріальної палати України рішення про відсутність законних підстав для делегування від Нотаріальної палати України інших представників до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

Міністерство юстиції України, зі свого боку, самостійно сформувало та затвердило новий персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

4. Відповідно до ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 150 КАС України суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити визначені цією статтею заходи забезпечення позову.

Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.

За правилами ч. 4 ст. 150, п. 1 ч. 1 ст. 151 КАС України подання позову, а також відкриття провадження в адміністративній справі не зупиняють дію оскаржуваного рішення суб'єкта владних повноважень, якщо суд не застосував відповідні заходи забезпечення позову.

Позов може бути забезпечено зупиненням дії індивідуального акта або нормативно-правового акта.

Згідно з ч. 2 ст. 151 КАС України суд може застосувати кілька заходів забезпечення позову. Заходи забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. Суд також повинен **враховувати співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із наслідками вжиття заходів забезпечення позову для заінтересованих осіб**.

Відповідно до п. 5 ч. 3 ст. 151 КАС України не допускається забезпечення позову шляхом зупинення дії рішення суб'єкта владних повноважень, яке не є предметом оскарження в адміністративній справі, або встановлення заборони або обов'язку вчиняти дії, що впливають з такого рішення.

Нотаріальна палата України просить суд вжити заходи забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акту, а саме – Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 «Про внесення змін до персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України» з таких підстав.

5. Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про нотаріат» для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, та вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю при Міністерстві юстиції України утворюється Вища кваліфікаційна комісія нотаріату.

Згідно з п. 4 Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату, що затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 923, Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- розглядає подання територіальних органів Мін'юсту про допуск осіб, які мають намір скласти кваліфікаційний іспит на право на зайняття нотаріальною діяльністю, до його складення;
- забезпечує проведення кваліфікаційного іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю, що здійснюється у формі електронного анонімного тестування;
- розглядає подання Мін'юсту, територіальних органів Мін'юсту, Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Своєю чергою **Нотаріальна палата України є організацією, яка здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату** (ч. 2 ст. 16 Закону України «Про нотаріат»).

Згідно з ч. 4 ст. 16 Закону України «Про нотаріат» до повноважень Нотаріальної палати України належать: представлення інтересів нотаріальних палат та нотаріусів у державних та інших установах; **забезпечення захисту соціальних та професійних прав нотаріусів**; участь у проведенні експертиз законопроектів з питань, пов'язаних з нотаріальною діяльністю; забезпечення підвищення кваліфікації нотаріусів та їхніх помічників; контроль за дотриманням нотаріусами правил професійної етики та інші повноваження.

Пунктом 2.4 Статуту Нотаріальної палати України, затвердженого Черговим З'їздом нотаріусів України, Протокол № 5 від 20 квітня 2018 року, Нотаріальна палата України для досягнення мети своєї діяльності, зокрема, захищає професійні інтереси нотаріусів та **забезпечує гарантії нотаріальної діяльності**; забезпечує незалежність нотаріату та нотаріальної діяльності; захищає права, свободи і законні інтереси, честь і гідність як кожного нотаріуса, так і нотаріату в цілому.

Положенням про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату **до повноважень Нотаріальної палати України віднесено делегування її представників до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату** та їх дострокове відкликання (п.п. 5, 6 Положення).

Також ч. 9 ст. 10, п. 3 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про нотаріат» передбачено, що **Нотаріальна палата України вносить на розгляд до Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату подання** про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

6. Невжиття заходів забезпечення позову шляхом зупинення дії Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, яким затверджено новий персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, чим фактично достроково припинено повноваження попереднього персонального складу Комісії, може істотно ускладнити чи унеможливити ефективний захист і поновлення порушених прав та інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду.

Зокрема, без вжиття заходів забезпечення позову **захист та поновлення права Нотаріальної палати України на формування персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату**, до повноважень якого належить організації та вирішення ключових питань у сфері набуття та припинення права на зайняття нотаріальною діяльністю зайняття нотаріальною діяльністю, **не інакше як за її участю, стане істотно ускладненим**, зокрема вимагатиме вирішення питання про легітимність дій та рішень, вчинених Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату у складі, сформованому Міністерством юстиції України самостійно та меншому кількісному складі.

Так, протягом всього строку розгляду адміністративної справи Вища кваліфікаційна комісія нотаріату в оновленому відповідно до Наказу від 13 жовтня 2025

року № 2159/7 складі може здійснювати поточну діяльність та ухвалювати рішення з питань, віднесених до повноважень Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, зокрема щодо:

- забезпечення проведення кваліфікаційного іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю;
- розгляд подання Мін'юсту, територіальних органів Мін'юсту, Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Крім того, відсутність заходів забезпечення позову *може істотно ускладнити чи навіть унеможливити ефективний захист і поновлення інтересів Нотаріальної палати України як організації професійного самоврядування у сфері нотаріату*, до повноважень якої належить забезпечення захисту професійних прав нотаріусів та гарантій нотаріальної діяльності, незалежності нотаріату та нотаріальної діяльності, *зміст яких полягає у тому, щоб пов'язані з набуттям і припиненням права на зайняття нотаріальною діяльністю питання розглядалися та вирішувалися складом Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, що сформований виключно на засадах законності, незалежності та об'єктивності*.

7. Нотаріальна палата України просить суд вжити захід забезпечення позову, що є співмірними із заявленими в адміністративному позові вимогами, як це передбачено ч. 2 ст. 151 КАС України.

Так, Нотаріальна палата України оскаржує окремі положення Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958, якими зменшено кількісний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, зменшено частку осіб, що делегуються до її складу Нотаріальною палатою України, у порівнянні з кількістю осіб, що делегуються Міністерством юстиції України, встановлено нову умову, згідно з якою нотаріус може буди делегований до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, якщо він не був членом Комісії попередніх складів, створено умови для формування персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату виключно Міністерством юстиції України (без представників, делегованих Нотаріальною палатою України).

Також предметом позову є абзац 3 пункту 2 зазначеної Постанови, яким Міністерству юстиції України доручено затвердити новий склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату з урахуванням змін, безпідставно внесених до Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату та без урахування строку повноважень чинного персонального складу Комісії, який закінчиться лише 07 березня 2027 року.

Крім того, предметом оскарження в адміністративній справі є Наказ Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, дію якого позивач, власне, просить зупинити до набрання законної сили судовим рішенням у справі, що відповідає вимогам п. 5 ч. 3 ст. 151 КАС України.

8. Положення ч. 2 ст. 151 КАС України вимагають від суду враховувати співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із наслідками вжиття заходів забезпечення позову для заінтересованих осіб.

Внаслідок прийняття оскаржуваних у цій справі Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 та Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 відбулося затвердження нового персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, до повноважень якої належить прийняття рішень, що мають визначальне значення для забезпечення сталої роботи нотаріату, а також належного функціонування цивільного обороту.

Відповідні зміни мають безпосередній вплив на професійні права нотаріусів та здійснення нотаріальної діяльності в цілому.

9. У разі визнання в судовому порядку протиправним та нечинним абзацу 3 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958, а також визнання протиправним та скасування прийнятого на його реалізацію Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, **легітимність нового персонального складу** Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату **з дати його затвердження** оскаржуваним Наказом **та усіх ухвалених таким складом рішень** Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, **власне як і нотаріальні дії, вчинені нотаріусами**, які набули право на здійснення нотаріальної діяльності за рішенням Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату у новому складі, буде поставлена під сумнів.

Невжиття заходів забезпечення позову у межах спірних правовідносин нівелюватиме ефективність судового захисту та створить невідворотні наслідки у системі нотаріату, які не можуть бути усунені шляхом вирішення цієї справи по суті спору, натомість вимагатимуть життя інших заходів реагування задля врегулювання ситуації правової невизначеності.

Оскільки відповідні рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату у складі, затвердженому Наказом Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, у випадку задоволення адміністративного позову будуть визнані недійсними, це з високою вірогідністю становитиме істотні загрози для цивільного обороту, адже в подальшому фактично створює підстави для визнання нечинними нотаріальних документів, вчинених нотаріусами, яким були видані свідоцтва на право зайняття нотаріальною діяльністю на підставі рішень Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату у зазначеному складі, а також щодо рішень про анулювання відповідних свідоцтв нотаріусів.

Водночас, незалежно від результатів вирішення спору по суті, вжиття заходів забезпечення позову шляхом зупинення дії Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 та збереження персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, затвердженого Наказом Міністра юстиції України від 07 березня 2024 року № 707/7, строк повноважень якого спливає лише 07 березня 2027 року, не у змозі завдати істотної шкоди, тоді як вирішення питань, віднесених до компетенції Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, новим складом, правомірність формування якого становить предмет спору, безумовно може завдати більшої шкоди ніж та, якій можна запобігти.

Такий спосіб забезпечення адміністративного позову не зумовлює фактичного вирішення спору по суті, а спрямований лише на збереження існуючого стану до набрання законної сили рішенням у адміністративній справі.

На момент звернення до суду з цією заявою про вжиття заходів забезпечення позову, Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату у складі, затвердженому Наказом Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7, не проведено жодного засідання та не ухвалено жодного рішення, окрім як скасування дати засідання, визначеної переднім складом Комісії.

Отже, вжиття відповідних заходів забезпечення позову відповідатиме вимогам розумності, обґрунтованості і адекватності, забезпечить збалансованість інтересів сторін, а також інших учасників судового процесу, допоможе запобігти порушенню прав та охоронюваних законом інтересів осіб, які не є учасниками цього судового процесу.

Подібний підхід до вирішення питання про вжиття заходів забезпечення позову був застосований Верховним Судом у постановях від 13 травня 2021 року у справі № 640/31875/20, від 18 квітня 2024 року у справі № ЗПП/320/88/23.

Забезпечення позову шляхом зупинення дії Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 до набрання законної сили судовим рішенням у цій справі, є способом уникнення нанесення істотної шкоди для правопорядку та стабільності функціонування нотаріату.

На підставі викладеного, керуючись ст. ст. 150-153 КАС України, -

ПРОСИМО:

1. Вжити заходи забезпечення позову шляхом зупинення дії Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 «Про внесення змін до персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України» до набрання законної сили відповідним судовим рішенням у справі за адміністративним позовом Нотаріальної палати України до Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України про визнання протиправною та нечинною постанови в частині і визнання протиправним та скасування наказу.

Додатки:

1. Документ про сплату судового збору;
2. Копія Постанови Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2025 року № 958 «Про внесення змін до Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату»;
3. Копія Наказу Міністерства юстиції України від 13 жовтня 2025 року № 2159/7 «Про внесення змін до персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України»;
4. Копія Наказу Міністерства юстиції України від 07 березня 2024 року № 707/7, у редакції Наказу Міністерства юстиції України від 08 квітня 2024 року №1008/7;
5. Копія листа Нотаріальної палати України від 06 жовтня 2025 року № 46/3;
6. Інформація про скасування засідання Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

**Президент
Нотаріальної палати України**

Володимир МАРЧЕНКО